

SZERKESZTŐSÉG: BUDAPEST, IV. PÁPNÓVELDE-UTCZA. Telefon száma 788.

EGYETÉRTÉS EÖTVÖS KAROLY FENYŐ SÁNDOR

KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, IV. PÁPNÓVELDE-UTCZA. Telefon száma 706.

Mai számunk főbb közleményei: Veszérellek: A kultusz-tárca, Bülw kancellár Bécseben.

A kultusz-tárca.

Az a terjedelmes s elejtől végig átgondolt, egyöntetű beszéd, melyet Wlassics tárczája költségvetésének tárgyalását ma megindította, joggal számot tart a köz-elismerésre.

tétek folytonos fel-felkötésére. Addig bé-kében meg vagyunk egymás mellett valamennyien, a míg káténk fölül nem tudakozódnak.

Az 1848. évi XX. t.-cz. alapján, a prot-testáns részről sürgetett egyenjogúság és egyenlő teherviselés törvényének fajtája abban a 250-300 perzent adóviselés alól való szabadulásban van, melyet az egyházak közösek maguk vetnek hivatkozva.

volnának másnál. Pedig isten, mint a szentírás mondja, nem személyválogató. Széll Kálmán, Deák örökségének kormányára pedig az a feladat vár, hogy azt a végrendeletet, melyet a haza bölcsé 1873 június 28-án a képviselőházban, a Schopper roznói püspök ügye alkalmából mondott el, az utolsó betűig hajtsa végre.

Hiszen vannak a magyarnak tartalmasabb ideáljai! Közlöttük egyet, a nemzeti ideált az elemi iskolák útján épen a közoktatás-ügyi miniszter van hivatva napról-napra vonzóbbá tenni. S ha most érdeme gyánant említi, az is, hogy közel két ezerre emelte az állami elemi iskolák számát, s négyezerre a tanítókat, kiknek hazafiságában kétéltetnek senkinek sincs oka, nem szabad felejtendük, hogy tízezereszer iskolák és huszonezer tanító, kik közvetlen intézkedése körén kívül esnek, ép oly joggal számíthat gondoskodásra, mint az állami tanítók s intézetek.

miniszter most átiratot intézett a megyék alispánjaihoz, hogy az igazgatásuk alatt álló vármegye pénztári és számviteli alkalmozottainak szolgálati táblázatát és illetmények kimutatását a lehető legrovidebb idő alatt terjesszék föl hozzá.

Hiszen vannak a magyarnak tartalmasabb ideáljai! Közlöttük egyet, a nemzeti ideált az elemi iskolák útján épen a közoktatás-ügyi miniszter van hivatva napról-napra vonzóbbá tenni. S ha most érdeme gyánant említi, az is, hogy közel két ezerre emelte az állami elemi iskolák számát, s négyezerre a tanítókat, kiknek hazafiságában kétéltetnek senkinek sincs oka, nem szabad felejtendük, hogy tízezereszer iskolák és huszonezer tanító, kik közvetlen intézkedése körén kívül esnek, ép oly joggal számíthat gondoskodásra, mint az állami tanítók s intézetek.

Budapest, április 10.

A képviselőház szombaton délelőtt tíz órakor ülést tart. Napirendre a vallás- és közoktatásügyi tárca költségvetése van kitűzve. Széll Kálmán Bécseben. Széll Kálmán miniszterelnök ma délután rövid tartózkodásra Bécsebe utazott. A miniszterelnök jelen lesz azon az ebéden, a melyet gróf Goluchowski közös külügyminiszter, gróf Bülw német birodalmi kancellár tiszteletére ad.

Bülw kancellár Bécseben.

Ez idő szerint, annyi sok egyéb nemzetközi nagyfontosságú politikai nyit kérdés és események dacára, a melyek világot osztatlan figyelmre Bács felé irányítják, az idők jelenleg mégis a Bülw német birodalmi kancellár, a kinek bécsi utja szorosan összekapcsolja a hármas-szövetség megújításának függő kérdésével. Végleges megállapodásról ma sem adhatunk hírt, mert hisz a szövetség ez idő szerinti megújítása ma már nem fér meg a pusztá véd- és dacz-szövetség keretében. Annyi és oly sok kapcsolatos kérdés merült fel a legutóbbi nemzetközi konferenciák következtében, hogy azoknak beható mérlegelése a remélnél hosszabb eszmecsereit, gondosabb tartózkodunk kell a kifejezett véleménynyilvánítástól, mert nem állunk meg befejezett tényekkel szemben, sem állunk a jövőendő megállapodások részleteit. Tény az, hogy az európai sajtó egy német részéről olyan hírek kerültek forgalomba,

mintha Olaszországnak nyilvánvalóvá lett különböző érdekei a hármas-szövetség létrejöttét alapjában veszélyeztetnék, másrészt azonban nem lehet tagadni, hogy a hármas-szövetség megújítását az eddig érdekelt nagyhatalmak kívánatosnak tartják.

Bülw német birodalmi kancellár rendes hűsvéti kirándulását arra használta föl, hogy tanácskozzék Zanardelli miniszterelnökkel és Prinetti olasz külügyminiszterrel. Hogy a német és olasz államférfiak mit beszéltek és mit végeztek, az természetesen nem került határozott alakban a nyilvánosság elé. Pusztá találgatás mindaz, a mi ezekről a tanácskozásokról napvilágra jutott. Valószínűnek azonban valószínű, hogy a hármas-szövetség megújítása, az újabb rendezett olasz-francia viszony és a kereskedelmi szerződések, mint kapcsolatos kérdések kerültek szóba. Gróf Bülw, miután Bozenben hosszasan tárgyalt herceggel Eulenburg Eulip herceg családtagjával, a ki ez idő szerint beteg csaldával Meránban tartózkodik, tegnap este Bécsebe érkezett és a mai napot ott tölti. A kancellár az olasz államférfiakkal folytatott tanácskozás után gróf Goluchowski Agenorral értekezett. A magyar-osztrák német szövetség tudvalegöl nincsen határidőhöz kötvé, ennek folytán az sem le nem jár, sem megújításra nem szorul. A kancellár bécsi utjáról különben, helyesebben az ahhoz fűzött kommentárokról a következőket jelent bécsi tudósítók: Oly államférfi, a ki alaposan ismeri a német kancellár intencióit, arról értesülünk, hogy az a tegnapi terjesztett verzió, a mely szerint gróf Bülw azért jött Bécsebe, hogy mint becsület alkusz szerepeljen Olaszország és Ausztria-Magyarország közt s bizonyos kereskedelmi-politikai differenciákat elhárítson, teljesen alaptalan. Midőn gróf Bülw-ot tegnap este megérkezése után erre a momentumra figyelmeztették, azt felelte, hogy egyetlen szó sem igaz belőle s hozzátette, hogy a fűgőben levő ügyeknek kereskedelmi-politikai része még egy egész esztendőig pihenhet. Ezzel szemben azonban megbízható forrásból azt jelentik, hogy mégis voltak bizonyos differenciák és pedig rendkívül kényes és intim karakterű differenciák, a melyek gróf Bülw-nak bécsi látogatását okvetlenül szükségessé tették. Efféle kényes és nehezen elsimítható dolog az is, hogy a római udvar nagyon el van kedvelve a miatt, mert Ausztria és Magyarország trónörökösége legutóbbi római látogatása alkalmával, ámbár inkognitó utazott, elkerülte a római udvarral való érintkezést. Az olasz udvar azóta neheztelen talán nem alaptalan az a főtéves, hogy Bülw Bécseben meg fogja kísértetni, hogy a bécsi és római udvar közt jobb, barátságos viszonyt hozzon létre. Gróf Bülw német birodalmi kancellár ma délelőtt Bülw orvagy katonai attasé látogatását fogadta, 11 órakor pedig a külügyi hivatalba hajtott, ahol a meg látogatta gróf Goluchowski közös külügyminiszter. A kancellár fél 1 órakor Eulenburg hercegné vendégéeként a német nagykövetségen reggelizett, a hol kivül jelen volt gróf Wedel követségi tanácsos, a német nagykövetség ügyvivője a nagykövetség tagjaival, báró Podewitz bajor követ, gróf Bez szász követ és báró Beck vezérkari főnök. Fel hívom a király fogadta a kancellárt. A kihallgatás egy óránál tovább tartott, a mely után Bülw meglátogatta Olaszország, Oroszország és Anglia nagyköveteit, a pápai nunciust, Köber osztrák miniszterelnököt, Kriegermann és Kállay közös minisztereket és gróf Schöenji Gyula magyar mi-

(Minden jog fenntartva.) A NAGY PER, MELY EZER ÉV ÓTA FOLYIK S MA SINCSE VÉGE. Írta: Eötvös Károly. VI. A lányka eltűnése. A lányka neve Solymosi Eszter volt. 1867-dik évben, december hó 9-én született, tehát 14 éves, három hónapos és huszonegy napos volt 1882-ik évi április 1-én, a mikor eltűnt. Életkorá fontos kérdéssé vált több a perben is s az orvostani és élettani tudományos kutatások mezején is. A lányka korának vizsgálata a kicsinynek látszó, jelentős észlelések vezetett. Nagy elmék, nagy tudósok, világszerte ismert nevé férfiak foglalkoztak vele nagy komolysággal. A lányka neve egy kis lejezetnek czíme a tudomány történetében. Anyja özvegy Solymosi Jánosné, születési nevén Jakab Mária. Vagyontalan, szegény napszámos asszony, tiszta-eszlári lakos. Vallására nagy keresztény, kálvinista s gyökeres magyar fajta. Három élő gyereke volt akkor. János nevű fia, akkor már 24 éves; Zsófi nevű lányka, akkor 17 éves és Eszter. Az anya a lányka eltűnésének idején 47 éves volt. Napszámból élő szegény özvegy asszonynak szegény a sorsa, de szegény a gyermekének sorsa is. Mi a napszám faluhelyen, a Tisza partján, a mit egyes asszony megkereshet? Nyolcvan fillérel többre számítani nem lehet napenként. S vannak ünnepek, a mikor nincs munka s nincs napszám. A tél napok nagy részében épen nincs munka. Néha-néha beteg is az özvegy asszony. Egész évi keresete ehogy se rög többre 200 koronánál. Egy-egy napra esik általában ötvennégy fillér, a régi számítás szerint huszonhét krajczár. Ebből kell az özvegy asszonynak lakást fizetni s a tél hideg napjain fűtést szerezni.

Ebből kell negyed magával élni, a mindennapi élelmet, húst, lisztet, zsiradékot, sőt, tüzelőt beszerezni. Ebből kell magát és három gyermekét ruházni. Ebből kell adóját fizetni, közterheit leróni az államnál, az egyháznál, a papnál, tanítónál, orvosnál, gyógyszerésznél. Ebből kell az élethez való kedvet s naponként összegyűjteni s fenntartani, a lélek nyugalmát a kétségek rohamai közt megőrizni, a gyermekeket szeretni s azok jövőjéről gondoskodni. Miként lehet ez? A bölcsék, az állam kormányzói, a gazdagok, a népek gondviselői kísértésk meg azt a napi 54 fillért naponként négy ember közt felosztani lakásra, fűtőre, élelemre, ruházatra, adóra, betegségre, életkedvre, munkaerőre, szeretetre. Vajjon hány fillér esik egy-egy embernél mindezekre külön-külön? Nem lehet kiszámítani. Azonban a szegénység bölcs és találékony, néha a lángelme erejéig találékony. Csak épen önmagától nem tud szabadulni. Szegény volt az eltűnt lányka sorsa is. Tizenkét éves koráig anyja mellett volt. Aztán elszegődött, cseléddé vált. A magyar közbeszéd azt mondja: másnak lett kezze-lába. A mikor legszebb, legkedvesebb, legokosabb a lánygyermek: akkor kellett anyjának ott elbocsátania. A mikor szabadságban, napfényben, játékokban és tanulásban kellene idejét a gyermeknek tölteni: akkor kell elszegődnie s idegen emberek közt cseléddé, szolgává lennie. Az eltűnt lányka 1880-ik évi szeptembertől a következő évig Pap Albertnél szolgált. Fizetése: enni-inni való, egy kis ruhácska s néhány korona volt. Az egész 1881-ik évet már a falun kívül tanyai birtokon töltötte. Szilvássy névű birtokos tanyáján volt egy tanyai alkalmazott, Olajos Bálintné nevű özvegy asszony, maga is cseléd, ő fogadta magához

cselédnek. Ez a tanya öt-hat kilométer távol-ságra van a falutól. Innen már ritkán mehetett haza édes anyjához, ritkán láthatta isten házat s játszó gyerekpajtásait. Az 1882-ik év elején kilépett a szolgálatból, haza ment édes anyjához s a mellett töltött két hónapot. Márczius 1-én azonban ismét elszegődött Tisza-Eszlár-Ujfaluban lakó Huri Andrásnéhoz. Asszonyának születési neve Olajos Juliánna. Élt férje is. Ezek se voltak épen vagyonyosak. Volt kis házcsekájuk s Huri András, ha jól emlékszem, valami csosz vagy kerülő volt, valami alsó rendű közember. It szolgált az eltűnt lányka egy hónapig. Nagy kérdéssé alakult a perben: vajjon a szolgálatadók jó szívvel voltak-e az eltűnt lányhoz? Huri András nem igen lehetett a lányhoz se szelid, se mord, mert ő kevés időt töltött otthon. Huri Andrásnéra a vizsgálat adatait azt bizonyítják, hogy kedvelte a lánykát s jól bánt vele. Így nyilatkozott a lányka anyja is. Maga Huri né anyit mond, hogy csak egyszer dorgálta meg egy hónap alatt: az eltűnés napjának reggelén. A megdorgálás okát, körülményeit s mértékét nem beszélte el. Egyebek azt vallja, hogy csendes, keddi gyermek volt az eltűnt lányka. Nyájas olvasóm ne gondolja, hogy csupán irói kedvtelésből vázoló az eltűnt leányka élete sorként oly részletesen. Okom van nekem erre. E munka folyamán egészen kigömbölyöd-dik az az ok. De majd később A hol a fölött elméltünk: miként fejlődik az évek sora szerint az a gyermek, a ki születése pillanától kezdve mindig szegény és serdülésének első napjaitól kezdve mindig idegenek parancsára végez cselédmunkát. Április első napján nagy dolog volt Huri né házánál. A házat külső és belső tisztogatás alá kellett venni. A magyar földműves a faluban rendszeres kétszer végez évenként nagy tisztogatást. Szent-György havában a tavaszt s Szent-Mihály havában az őszt.

Festett vagy szőnyeges vagy deszkával be-vont fala nincs az alföldi parasztnak. Ő kívül-belül úgy meszeli be házának falait. Szobájának sincs deszkapadlata. Az a padlat vert, sulykolt, döngölt agyagból áll, melyet hetenként vagy havonként szines agyagfolyadékkal bevonnak, gyakran sárral ki is tapasztanak, hogy sima legyen s ne gödrös. Nagy tisztogatás napján minden butort, szekrényt, edényt s ruhaneműt kiraknak a szobából az udvarra. A falakat szép tiszta fehérrre bemeszlik, a sárpádlót rendbe hozzák; a kályhát, gerendákat, ajtó, ablakot leporolják s mikor a meszelés kissé megszáradt már: az udvarra kirakot butorneműket akkor rakják vissza a szobába. Kívül is megmeszelnek minden falat hó-fehérrre. Aztán kitapasztják és fölkenik a ház hosszában nyuló keskeny pitvart, tornácot vagy gádot, a hogy vidékenként nevezik a végül a Tisza melletti falvak nagy részében a házfalak alját egy lábnyi magasságban szines füstökkel befestik, beecsetelik. A füstök többnyire vagy kék vagy feketeszínű. Amazt kéknek vagy gálizkőnek, emezt koromnak nevezik Eszláron. A füstökkel boltnak árulják a szatócsok. A tisztogatás napja reggeltől estéig munkával telik el. E napon nem is főznek s meleg ételt nem is esznek. Sőt délben még egy kis kenyér- és szalonaveésre is állig kerül idő. Éten, szomjan kell sietősen dolgozni egész nap. Délelőtt tíz-tizenegy óra tájban Huri né békülte a lánykát füstökért Ó-faluba a boltoshoz. Lett volna ugyan boltos közelebb is, de csak zsidó. Azonban az eszlári zsidók szigorúan megtartják az ünnepeket s kivált hűsvéti szombatján be volt zárva minden boltjuk. Az Ó-faluban volt egy keresztény boltos, Köhl-májér József nevű, ide kellett bemenni a lánykának. Huri né Új-faluban lakott, ennek is a déli végéhez közelebb, Köhl-májér boltja pedig az

Ó-falu északi végéhez fekvőt közelebb. A kettő közti távolság a kissé kanyargós utcákon bőven megvolt harmadfél kilométer. Oda és vissza tehát a lánykának több mint öt kilométernyi utat kellett tenni. Meglehető szaporá lépéssel ez egy egész órai ut. Hogy ezt az utat pontosan mely órában végezte a lányka: ez jelentős dolog. Azok, a kik a vérvádat támasztották, először úgy eszeltek ki a dologot, hogy a zsidók a lánykát az esti órákban ölték meg, a mikor a pálinkaügy tárgyalása miatt az imaház pitvara ki volt világítva. Ámde azt semmi jelenséggel és semmiféle tanúval nem tudták hihetővé tenni, hogy idegen metsző este is lett volna az imaházban. Azt a gyanút pedig, hogy csupán eszlári zsidók ölték volna meg a lányt, az eszlári keresztény nép kinevette, kigunyolta. Oly időpontot kellett tehát a vérvétel idejéért kiköszölni, a mikor az idegen metszők ott voltak az imaházban. Ez az időpont reggeli 8 óratól legkésőbb dél előtti fél tizenkét óráig állhatott elő. Azt a józan közép egy-kétszáz tagjának fejébe is be lehetett verni, hogy messze földről jött s oda visszatérő idegen, ismeretlen metszők képesek lehetnek a keresztény szűz vérenek megszerzésére. Huri né azt mondta, fél tizenegy óra tájban küldte a lányt füstökért. Adott a kezébe két füstökért két krajczárt, koromért - fekete füstökért - szintén két krajczárt. Ha így volt is: a lányka nem ment egyenesen a boltba. Elfogta az uton először a közele szomszédságban lakó Láncai Gáborné. Kikérdezte: hova megy? Mikor megtudta: ő is adott a lánykának egy krajczárt, neki is hozzon himest. Himestnek nevezik ott azt a börszűzforgácsot, melynek szines levelet fűtik a hűsvéti piros tojást. - De elfogta a lánykát Csorász Gáborné is, ő is kikérdezte s ő is két krajczárt adott a lánykának, hogy neki meg hozzon ezért csizmáknak való patkószöveget. Mind ebben idő telt.

szert. Estére a kancellár gróf Goluchowski közös külügyminiszterhez hivatalos ebédre.

A mi a politikai hangulatot és a lapvéleményeket illeti, Bécsben az a felfogás uralkodik, hogy *Bülow* bécsi látogatása még egyáltalán nem jelenti azt, hogy a hármasszövetség megújítása már teljesen el volna intézve. Eddig még sem szóbeli, sem írásbeli megállapodás nem jött létre és még egyáltalán nem estek túl a vitaközpont stádiumán. Az eddigi tárgyalás alapján azt lehet mondani, hogy Olaszország változtatásokat követel a szövetségi szerződés szerkezetén és hogy azt követeli, hogy figyelemmel legyenek Olaszországnak Franciaországhoz való viszonyára. A francia-olasz megegyezés ennél fogva a hármasszövetségi szerződés megújítását teszi szükségessé. Az olaszok nem érik be pusztán politikai barátsággal s Ausztria-Magyarországgal, hanem a vámtarifájában áldozatot hozni, hogy lehetővé tegye az új hármasszövetségi szerződést, mely azonban végül valószínűleg mégis létre fog jönni.

A *Times* jól értesült forrásból közli azt a hírt, hogy a hármasszövetség minden lényegesebb változtatás nélkül újból megerősítik s mindazon a hírek, a melyek arra vonatkoznak, hogy a hatalmak a szövetségben valamit változtatnának, nem felelnek meg a valóságnak.

A *National Zeitung* *Bülow* bécsi utazásáról a következőket írja: Ez a látogatás nem más, mint természetesen kiegyesítés a Prinettivel. Valóban történt találkozások és cztája főképen az, hogy a hármasszövetség szilárditását kifélt is tanúsítsa. Ehhez járul még, hogy gróf *Bülow*ot régi barátság fűzi gróf Goluchowskihoz és Ferencz József királlyal különös tekintélynek és bizalomnak örvényel.

A *Vossische Zeitung* vezető helyen ír gróf *Bülow* bírodalmi kancellár bécsi utjáról. Természetesen találja, hogy a bírodalmi kancellár külföldi utjának az a czélja, hogy a jelenben kialakult politikai helyzetet a diplomácia vezető embereivel és a szövetségi államok képviselőivel megbeszélje. Bizonyos az is, hogy a megbeszélések során a kereskedelmi szerződések is szóba kerülnek, bár *Bülow* és *Prinetti* között a szerződésekre vonatkozólag köztelen megállapodások nem jöttek létre, mert hiszen a német tarifajavaslat még nincs készén, az osztrák-magyar tarifa tervezése még nem került nyilvánosságra, de azért ez nem zárja ki, hogy a kereskedelmi szerződések főbb pontjai felől *Bülow* tárgyalásokat ne szerezzen magának. Csak nemrégiben hallottuk *Körber* osztrák miniszterelnöknek azt a kijelentését, hogy az osztrák-magyar monarchia nem akar a túrelmes bármely szerepére vállalkozni, azt is tudjuk, hogy a német császár s az ő kancellárja el akarják kerülni a vámháború s így a szövetségi államok vezető politikusaikat magatartását bizonyára szabályozni fogja az a törekvés, hogy a fontos kérdések minden nagyobb rázkódással nélkül jussanak megoldásra. A W. Z. reményli, hogy *Bülow* bécsi útja is kedvező eredményekhez fog vezetni.

Magyar szempontból igen fontosnak tartjuk, hogy *Sell* Kálmán miniszterelnök ma délután Bécsbe utazzon.

Délután gróf *Goluchowski* külügyminiszter felőri látogatást tett gróf *Bülow* bírodalmi kancellárnál. Este gróf *Goluchowski* külügyminiszterrel a bírodalmi kancellár tiszteletére ebéd volt, melyen a bírodalmi kancelláról kívül megjelentek: gróf *Nigra* osztrák nagykövet, báró *Podeval* hajmer követ, gróf *Bea* szász követ, báró *Krieghammer* közös hadügyminiszter, *Kállay* közös pénzügyminiszter, *Schessl* lovag a kabinet-iroda igazgatója, *Körber* és *Szell* miniszterelnökök, gróf *Lázlov*, *Suzsara* lovag és *Meray* külügyi osztályfőnökök, *Fuchs* és dr. *Jettl* udvari miniszteri tanácsosok, báró *Gáspár* osztálytanácsos. Gróf *Bülow* holnap reggel 8 órakor Berlinebe utazik.

Bécsből külön jelenti tudósítónk: Jó forrásból, a mely a német, osztrák-magyar és orosz kormány közti folyó gazdasági tárgyalásokról eddigelő jól értesültnek bizonyult, közlik, hogy *Ferencz Ferdinánd trónörökös legelőször Rómából fog utazni* s ezzel el lesz hártva a hármasszövetség megújításának utolsó etikett-akadálya.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése április 10-én.

Kegyetlenül zivatros ülést volt ma a képviselőháznak. A néppárt tagjai rögtönöztek olyan erőteljes botrányt, a minő becstelésen vált volna reichsathbeli kollégáinknak is. A különben csendes hangulatban kezdődő ülésen a vallás- és közoktatási tárca költségvetése került napirendre, a melyet *Kammerer* Ernő előadó ajánlott röviden elfogadásra.

Az előadó után, régi jó és elismerésre méltó szokása szerint, ezúttal is *Wlassics* miniszter szólott elsőnek, ismertetvén az elmúlt évben kifejtett tevékenységét s követendő programját a jövőre vonatkozólag. Igen helyesen hangsúlyozta, hogy a kulturának, a mellett, hogy a korrall haladni kell, nemzetünk kell lenni, mert csak a nemzeti kultúrának gyökerezhetik az erős magyar állam. A középiskola reformjáról való fejtegetésével kapcsolatban elítélte azt a nálunk még mindig divó helytelen eljárást, hogy ifjúságunk ma is jórészt a gimnáziumokat árasztja el, és így növeli a szellemi proletárok amegy is tekintélyes számát, a helyett, hogy a kereskedői és ipari pályára menne, mely anyagilag is jóval előnyösebb, s nemzetgazdasági szempontból is, mint a túlszűfolt tudományos pályák. A társadalmat okolja ezért, a mely még mindig lenézi a kereskedőt és iparost, és bizony e tekintetben nagyrészt igaza van. Miután még előadta a jövőre vonatkozó terveit, s közben alaposan meglegkéztette a néppártot, elfogadásra ajánlta költségvetését. A miniszter beszédét a többség zajosán megélejtezte.

Veres József a függetlenségi és 48-as párt nevében az 1848. XX. t.-czik végrehajtását hozza szóba s beszéde tisztán e körül forgott. Fejtegetéseit a néppárt kezdettől fogva meglehetően türelmetlenül hallgatta, mikor pedig esetleg az 1848-iki és a mostani viszonyok közti különbségeket, azt mondotta: *Rómából szilárd a felekezeti túrelmetlenségek*, ékteleen tudom, hogy az osztrák-magyar monarchia nem akar a túrelmes bármely szerepére vállalkozni, azt is tudjuk, hogy a német császár s az ő kancellárja el akarják kerülni a vámháború s így a szövetségi államok vezető politikusaikat magatartását bizonyára szabályozni fogja az a törekvés, hogy a fontos kérdések minden nagyobb rázkódással nélkül jussanak megoldásra. A W. Z. reményli, hogy *Bülow* bécsi útja is kedvező eredményekhez fog vezetni.

Magyar szempontból igen fontosnak tartjuk, hogy *Sell* Kálmán miniszterelnök ma délután Bécsbe utazzon.

Délután gróf *Goluchowski* külügyminiszter felőri látogatást tett gróf *Bülow* bírodalmi kancellárnál. Este gróf *Goluchowski* külügyminiszterrel a bírodalmi kancellár tiszteletére ebéd volt, melyen a bírodalmi kancelláról kívül megjelentek: gróf *Nigra* osztrák nagykövet, báró *Podeval* hajmer követ, gróf *Bea* szász követ, báró *Krieghammer* közös hadügyminiszter, *Kállay* közös pénzügyminiszter, *Schessl* lovag a kabinet-iroda igazgatója, *Körber* és *Szell* miniszterelnökök, gróf *Lázlov*, *Suzsara* lovag és *Meray* külügyi osztályfőnökök, *Fuchs* és dr. *Jettl* udvari miniszteri tanácsosok, báró *Gáspár* osztálytanácsos. Gróf *Bülow* holnap reggel 8 órakor Berlinebe utazik.

Bécsből külön jelenti tudósítónk: Jó forrásból, a mely a német, osztrák-magyar és orosz kormány közti folyó gazdasági tárgyalásokról eddigelő jól értesültnek bizonyult, közlik, hogy *Ferencz Ferdinánd trónörökös legelőször Rómából fog utazni* s ezzel el lesz hártva a hármasszövetség megújításának utolsó etikett-akadálya.

tenek maguknak valami szép Álmat, aztán felöltöztetik bele a legelsőt, a ki az utjukba akad. S hova lesznek vajjon: az analysis, a psychologia és az írónak tulajdonított egyéb attributumok.

— Tehát ön azt hiszi...

— Nem hiszek én semmit. Egyébiránt azt hiszem, hogy *Rjulina* nagyon közönséges nő, a ki nem válik ki semmivel, vagy ha igen, úgy inkább negatív, mint pozitív tulajdonságokkal; és ezenkívül — színesen.

— Hogyan, hát ön is? ... *Ivanovics* *Pjoto*, ön is ellene van?

— Én nem akarom mondani sem azt, hogy a színésznő nem épen olyan asszony, mint a többi, sem azt, hogy a színésznő nem érdemel szerelmet és tiszteletet. Én soha sem fogok beállni azok közé, a kik egy félvállról néznek a szabad hivatásra, s a kik a színészeket az emberiség páriának tartják; ellenkezőleg senki nálam jobban nem tiszteli és szereti a színészeket. De a színésznőkről meg van a magam külön véleménye. Legnagyobb részük nagyon okos, nagyon érdekes nő... De hát olyanok, mint a planéták...

— Micsoda?

— Olyanok, mint a planéták. A fénny és a meleget a naptól kapják. Az ezüket a darabokból merítik; és miután a darabokat mi írjuk, következtüképpen én véletlenül a naphoz hasonlítotam magamat — nem vagyok valami szerény — azt megengedi! Nem, komolyan, a színésznők hamarosan a nyakára hágnak természetesen, eredeti eszüknek. Könyleg lennének nap nap után idegen mondatokat, idegen szavakat mondani, idegen hangulatok közt járni, idegen, mesterségesen csinált érzéseket érezni, teljesen eltoppanják a maguk esztét, a maguk eredeti beszédét, a maguk esztét, a színésznő mindig a nyilvánosság előtt van, s azért az életben is önkéntelenül pózol; nem tud egy árva szót egyszerűen, közvetlenül kimondani; ezenkívül az idegei rettenetesen meg vannak viselve, s éppen azért a kaczagása nagyon is vidám, a könyei — nagyon is keserűek; hozzá van szokva ahhoz, hogy hirtelen váltogassa a hangulatait, és hol a navarrai királynéknak, hol meg valami csavargónak éri magát; nem kitaró az életben és nem állhatatos az érzelmeiben; szóval, én nem ilyen feleséget kívánék *Vitalij*-nak... bármit beszél is arról, hogy az írőember feleségének okvetlenül színésznőnek kell lennie...

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése április 10-én.

vallás- és közoktatásiügyi miniszternek tiszte, köztelenség is ott, hol az állami érdek kívánja: állami iskolák felállítását. (Helyeslés jöbbről és a szűs baloldalon.) Az utolsó négy évben, 1898-ban 134 községben 161 iskola 411 tanítól; 1899-ben 113 községben 130 iskola 339 tanítól; 1900-ban 148 községben 178 iskola 354 tanítól; 1901-ben 85 községben 105 iskola 245 tanítól állított fel. Van körülbelül 1817 állami iskolák, esaknem közel 40000 állami tanítól.

A népességi adat igen érdekes és megvilágítja azt az emelkedést, melyet ezen a téren elértünk. 1895-ben állami iskolában 104,674 tanuló volt, ma 252,261 tanuló van; állami iskolákba így magyar 137,538, míg 1895-ben 64,000 Ma 30,000-rel több van az állami iskolában, mint volt 1895-ben az egész népesség. Erdős volna az az adat is, hogy a különböző nemzetiségek miképpen oszlanak meg, de ezzel már nem foglalkozunk.

Rakovszky István: Es vallás szerint?

Wlassics Gyula vallás- és közoktatásiügyi miniszter: Nem tudom, mit kíván a t. képviselő ur?

Thaly Kálmán: A felekezeteket bolygatja, hagyjuk ezt! (Zaj)

Wlassics Gyula vallás- és közoktatásiügyi miniszter: A baj t. képviselő ur, hogy mindig ezt keresik: Ignósi vallásos legyenek, de ne keressék mindig felekezeti választásokat. (Élénk helyeslés jöbbről és a szűs baloldalon.) Nagy zaj a bal- és szűs baloldalon.

Olay Lajos: Magyarok legyenek, az a nevelés érdeke!

Fürst Olay: Vagyunk olyan magyarok, mint ti! (Folytonos zaj)

Olay Lajos: Ha így beszéltek, nem vagytok! (Folytonos zaj)

Wlassics Gyula vallás- és közoktatásiügyi miniszter: Épen a néppárt pártjait az a rendelet, melyet nemrég kiadt, oly nagyon megtámadták és azt mondták, hogy szűs mesésa borászati dolgokat csinál, merténytel követ el, a tyudni kifézetéskel illeték ezt a rendeletet. Mert? Aztért, hogy azelőtt a népeleves terén az legeg, és azt szeretné, hogy a három éves kortól a 20 éves korig szervesen keresztényül nevelésben részesítsenek a gyermekek (Élénk helyeslés a jobboldalon), szerencs, hogy 3-6-6 éves korig magyar kisdudodokban legyenek. 6 éves kortól 12 éves korig magyar népiskolákban, 12 éves kortól 15 éves korig gazdasági ismétlőiskolákban, s 15 éves kortól 20 éves korig az ifjúsági egyesületekben. Ez az, a mit oly nagyon megtámadták, hogy a magyar ifjúsági ifjúsági könyvtárak, felolvasó- és daloskönyvek hazafias szellemű vezetés mellett tovább képeződjenek. (Zaj a bal- és a szűs baloldalon.)

Az mondják: ez megint egy felekezeti dűlű szerszel. De csak nem csinálunk meg egy ilyen posticholairé intézményt, is felekezeti intézmény? (Élénk helyeslés jöbbről és a szűs baloldalon.) Ennek ott egyáltalában helye nincs. (Élénk helyeslés a jobb- és a szűs baloldalon.) Egyeseken benne van az alapszabálytervezetben, a vállalkozásra tekintettel kell lenni, de hogy a felekezeti különbségeket már ezekben az egyesületekbe is bevigyük, annak helye nem lehet. (Élénk helyeslés a jobb- és a szűs baloldalon.) Nagy zaj a baloldalon.)

Szóla a magok hatáskörében szolgálja a magyarorszási ügyét és szolgálja ennek a hazának és még a nem magyar anyanyelvű honfitársak érdekében is, mert azt tartja, hogy ez az ország csak akkor lehet virágzó, csak akkor lehet boldog, ha itt a magyar faj uralkodik. (Élénk helyeslés jöbbről és a szűs baloldalon.) Élénk felkiáltások a baloldalon: Ez senki sem zombé! Mi sem akarunk más! És a magyar fajnak a kulturái túlsúly biztosíték. A törvényhozás aktuális teendői közé fog tartozni, a kisebb javaslatoktól eltekintve, a jogi oktatási reformja. (Helyeslés.) Reméli, abban a helyzetben lesz, hogy rövid idő múlva a törvényjavaslatot a ház asztalára leteheti.

A másik lesz a tantó nyugdíjtörvény. Egy egészen új nyugdíjtörvényjavaslatot ajánlana előadani, de már most, a mostani matematikai mérleg alapján is előre mondhatja, hogy mindazonok az igények, a melyeket az egyes tantótestületi körvények támasztanak, kielégíteni nem tudja, de némely tekintetben javítani tud a mostani állapotokban.

A jelenlegi országgyűlés a közgazdaság jegyében él. Nemcsak a közgazdasági kérdések tárgykörébe, de a közgazdasági jogilag utána a kulturákereskedelmi körökbe kiterjed. A magyar nyelvű köznevelési akciónak, a népképzési törvényrendelkezés, mint azok a gazdasági kérdések, melyek a népművelés missziója viszusatállhatlan követelményeként fogva feltétlenül be kell következnie. Adja a gondviselés, hogy közgazdasági fejlődésünk és megerősödésünk mellobb lehetővé tegye, hogy a nemzet nagy kulturális ideálját nagy eszközökkel is szolgálhassa. Bizak a nemzet elterjedésén, szűsösségében és abban, hogy feladatát és misszióját azért, hogy közgazdasági fellendülésével arányosan azokat a nagy eszközöket is a kulturális eszközök szolgálatába tudja bocsátani. Mert a szűs állam és nemzeti társadalom csak akkor jelenléte igazi erőt, igazi tartalmat, ha a nemzeti államnak hűbe építődik a magyar kultúrának a glóriája vagy körül. Bizak a nemzet nagy hivatásában, hogy a békének ebből a nagy harcából, a kultúrának és a háborújából diadalmasan fogunk kikerülni és hogy ez így legyen: küzdjünk lefekez. öntudatosan, felekezeti és pártkülönbség nélkül. Ajánlja a költségvetés, elfogadásra. (Hosszantartó, élénk helyeslés, éljenzés és taps oboól és a közép n.)

Az 1848. XX. t.-cz.

Verecs József: A törvényhozásnak és kormányzatának minden időben egyik legfontosabb, legkényesebb és legnehezebb feladata volt az állam és egyház egyeshoz való viszonyának rendezése. Az állam is, az egyház is, természetesen mentől nagyobb befolyást igényeztek megerősítés maguknak az államigazgatásban a versenytársi létén, mindazonok urak terekedtek, hogy ő magok sőtök, ha másépp nem lehet, a versenytársak rovására is. Az általland versenyesek és versenyesének némely országban azaz vetették végt, hogy a mőkűdési terület szigorúan elválasztották, mindenyik határsáknak mezejét körülhatárolták s most már egyik a másiknak kéréje, dolgába határszerűen nem avatkozhatik. Magyarországon is sok gond, vizslát, sőt háború forrást volt már ez az ügy, de teljesen és véglegesen elintézve meg most sines. A XIX. század folyamán az állam önállóságra akart jutni, az egyházak pedig egyenjogúságot igényeltek. Ez csak a törvényhozás, a törvényhozásban. Az állapot ez életben nem felelt meg ennek a törvénynek. Mert ez az állapot nem alakult át a törvényhozás intencziójára, szándéká szerint. Az 1848-iki törvények második és harmadik szakasza nem tekintetben tért foglalt és hódított, átalkototta a gondokozást is, behatolt törvényeinkbe is, de teljes megvalósulást mindmég nem nyert. Nehéz azt megoldani, de még nehezebb meg nem oldani s azért ezt a kérdést mindaddig megéllt kell tartanunk, míg kielégítő megoldást meg nem találjuk. (Helyeslés a szűs baloldalon.)

Wlassics Gyula vallás- és közoktatásiügyi miniszter hangsúlyozza, hogy az egész magyar közoktatási rendszer az ismertek mélyesen és terjesztésen kívül mindig úgy tekintete és tekinti, mint a magyar nemzeti állam kiépítésének, az egységes magyar társadalom kialakulásának egyik leghatásosabb eszköze. (Általános helyeslés.) Sohasem csinált és nem csinál abból titkot, hogy először a feladatnak tekinti, hogy a magyar állam jellegét alkotó magyar faj kulturális szűsét emelje. (Általános helyeslés.) Mert úgy van meggyőződés, hogy ezen a földterületen, a melyen hazánk áll, virágzó állami élet, virágzó fejlődés csak úgy lehetséges, ha az a magyar politikai nemzetet a magyarkultúra fonsza át a magyar kultúra szűpmékképzés ivedti. (Tisztség és helyeslés.)

Másik rendeltetéslen terít az, hogy a magyar köznevelési politikát sohasem irányozzuk úgy, hogy az kiképesítődjék az egyetemes műveltség közzösségét, mert képelesen kívül áll, hogy az egyént, önálló, eredeti kultúra csak akkor érheti magát elterjedésnek és fejlődés-képesség, ha egyuttal az egyetemes kultúra önálló, erős tagjának is tudja magát. Kell, hogy minden kulturális reformnál az egyetemes ember haladás és nemzeti érdek úgy összehangoljanak, hogy egyik a másiknak igazi feltételét képezze.

A külföldi intézményeknek könnyelmű utánzása veszedelmek forrásja magunk számára. Nálunk a gazdasági biztósító és szűntelen nem ismerő haladás az, a mely a nemzeti érdekek kapcsolatban van, és az, a mit nekünk követnünk kell. Hogyha a haladó világnak értt eszméivel tudna megterméki nyitni a magyar köznevelődést, akkor ennek termékenysége minden erejével fázadóni képtelensége; de egyetlen eszmékkel a mi mindinkább szépen és arányosan fejlődő köznevelődésünket megakasztani nemzeti bűn volna. (Élénk tetszés a jobboldalon.) Azt hiszi, helyes uton jár, ha az u. n. nagy, gyökeres közpiskolai reform kérdésében ma még a nemzet tanácsának nem az elhatározást ajánlja, hanem a minden oldalról való megfontolást. Nem tudna ajánlani a mindenki általános tanító-rendszert, sem a köznevelés, sem az egyetemes köznevelés szempontjából. A miniszter, a mint azt már 1895-ben hirdette, az egységes jogostól közpiskolai tantárral halja. A közpiskolai reform ezzel kulturászociopolitikai kérdésé vált. Ezt az eszmét fogadták el a nemzeti is. II. Vilmos német császár már 1890-ben szűsözölga volt e gondolattal. Momen is. Megjelölendők lennének azok az iskolák, a melyekben egy tanítanak, hogy azokból bármely fűsiskola be lehet lépni a növendékeknek s azokat, a melyek ifjúsága még valamely pótvizsgálatra szűntől. Franciaországban más a rendszer: ott már a közpiskolákban szabad választás van a diáknak a fűsözés, szakmája megválasztására. Nálunk a gimnázium és reáliskolai osztály azaz határozati kérelme szempontjából. A miniszter, a mint azt már 1895-ben hirdette, az egységes jogostól közpiskolai tantárral halja. A közpiskolai reform ezzel kulturászociopolitikai kérdésé vált. Ezt az eszmét fogadták el a nemzeti is. II. Vilmos német császár már 1890-ben szűsözölga volt e gondolattal. Momen is. Megjelölendők lennének azok az iskolák, a melyekben egy tanítanak, hogy azokból bármely fűsiskola be lehet lépni a növendékeknek s azokat, a melyek ifjúsága még valamely pótvizsgálatra szűntől. Franciaországban más a rendszer: ott már a közpiskolákban szabad választás van a diáknak a fűsözés, szakmája megválasztására. Nálunk a gimnázium és reáliskolai osztály azaz határozati kérelme szempontjából. A miniszter, a mint azt már 1895-ben hirdette, az egységes jogostól közpiskolai tantárral halja.

Az 1848. XX. t.-cz.

Verecs József: A törvényhozásnak és kormányzatának minden időben egyik legfontosabb, legkényesebb és legnehezebb feladata volt az állam és egyház egyeshoz való viszonyának rendezése. Az állam is, az egyház is, természetesen mentől nagyobb befolyást igényeztek megerősítés maguknak az államigazgatásban a versenytársi létén, mindazonok urak terekedtek, hogy ő magok sőtök, ha másépp nem lehet, a versenytársak rovására is. Az általland versenyesek és versenyesének némely országban azaz vetették végt, hogy a mőkűdési terület szigorúan elválasztották, mindenyik határsáknak mezejét körülhatárolták s most már egyik a másiknak kéréje, dolgába határszerűen nem avatkozhatik. Magyarországon is sok gond, vizslát, sőt háború forrást volt már ez az ügy, de teljesen és véglegesen elintézve meg most sines. A XIX. század folyamán az állam önállóságra akart jutni, az egyházak pedig egyenjogúságot igényeltek. Ez csak a törvényhozás, a törvényhozásban. Az állapot ez életben nem felelt meg ennek a törvénynek. Mert ez az állapot nem alakult át a törvényhozás intencziójára, szándéká szerint. Az 1848-iki törvények második és harmadik szakasza nem tekintetben tért foglalt és hódított, átalkototta a gondokozást is, behatolt törvényeinkbe is, de teljes megvalósulást mindmég nem nyert. Nehéz azt megoldani, de még nehezebb meg nem oldani s azért ezt a kérdést mindaddig megéllt kell tartanunk, míg kielégítő megoldást meg nem találjuk. (Helyeslés a szűs baloldalon.)

Az 1848. XX. t.-czik nem hirtelen fellobbalt lelkesedésből, nem az alkotás és a lelkesedés házas hevében rögtönözten alkotott, hanem hosszan érellt elvnek és tervnek eredménye. Es ez a törvény későbbi időszakban is gyakorlati hasznát. Már 1838-ban, az alkotmány helyreállítását után az LIII. t.-cz. hivatkozott re és azt mondja: «Addig, a míg a vallásfelekezeti egyenjogúság törvény útján állítomaz az elbolyoztatok, az 1848. XX. t.-cz. alapján a keresztény vallásfelekezeti viszonszágát illetőleg rendelték, stb.» Ezen törvények, az 1848-iki törvények a kifolyása, hogy később törvények által az egyházaknak, a közpiskolának a törvényhozás segélyét ad, kiegyeztetle a tantóit és lelkesi fűszeteket, a vallás szabad gyakorláról törvényt alkotott.

A protésdás közvevényen gyűlések és irodalomban hangosan kívánja az 1848-iki törvények nem bűti, hanem szellemie szerinti végrehajtását. (Igaz! Ugy van! a szűs baloldalon.) Azok a felekezettek, a melyek száradók és javak és alapítványokat kaptak az államtól, természetesen ennek a törvénynek végrehajtását nem kívánják, mert a mi előnyököt az nekik nyujtanak, az ők már régóta élvezik. (Ugy van! Ugy van! a szűs baloldalon.) Minden módot meg kell ragadnunk, hogy az egyenlőség, az egyenlő tehervetés, az egyenjogúság követelményeinek megfelelően a 48-iki törvény szűsdékéit életbe lépeltessük. (Ugy van! Ugy van! a szűs baloldalon.)

Wlassics Gyula vallás- és közoktatásiügyi miniszter: Épen a néppárt pártjait az a rendelet, melyet nemrég kiadt, oly nagyon megtámadták és azt mondták, hogy szűs mesésa borászati dolgokat csinál, merténytel követ el, a tyudni kifézetéskel illeték ezt a rendeletet. Mert? Aztért, hogy azelőtt a népeleves terén az legeg, és azt szeretné, hogy a három éves kortól a 20 éves korig szervesen keresztényül nevelésben részesítsenek a gyermekek (Élénk helyeslés a jobboldalon), szerencs, hogy 3-6-6 éves korig magyar kisdudodokban legyenek. 6 éves kortól 12 éves korig magyar népiskolákban, 12 éves kortól 15 éves korig gazdasági ismétlőiskolákban, s 15 éves kortól 20 éves korig az ifjúsági egyesületekben. Ez az, a mit oly nagyon megtámadták, hogy a magyar ifjúsági ifjúsági könyvtárak, felolvasó- és daloskönyvek hazafias szellemű vezetés mellett tovább képeződjenek. (Zaj a bal- és a szűs baloldalon.)

Az mondják: ez megint egy felekezeti dűlű szerszel. De csak nem csinálunk meg egy ilyen posticholairé intézményt, is felekezeti intézmény? (Élénk helyeslés jöbbről és a szűs baloldalon.) Ennek ott egyáltalában helye nincs. (Élénk helyeslés a jobb- és a szűs baloldalon.) Egyeseken benne van az alapszabálytervezetben, a vállalkozásra tekintettel kell lenni, de hogy a felekezeti különbségeket már ezekben az egyesületekbe is bevigyük, annak helye nem lehet. (Élénk helyeslés a jobb- és a szűs baloldalon.) Nagy zaj a baloldalon.)

Szóla a magok hatáskörében szolgálja a magyarorszási ügyét és szolgálja ennek a hazának és még a nem magyar anyanyelvű honfitársak érdekében is, mert azt tartja, hogy ez az ország csak akkor lehet virágzó, csak akkor lehet boldog, ha itt a magyar faj uralkodik. (Élénk helyeslés jöbbről és a szűs baloldalon.) Élénk felkiáltások a baloldalon: Ez senki sem zombé! Mi sem akarunk más! És a magyar fajnak a kulturái túlsúly biztosíték. A törvényhozás aktuális teendői közé fog tartozni, a kisebb javaslatoktól eltekintve, a jogi oktatási reformja. (Helyeslés.) Reméli, abban a helyzetben lesz, hogy rövid idő múlva a törvényjavaslatot a ház asztalára leteheti.

A másik lesz a tantó nyugdíjtörvény. Egy egészen új nyugdíjtörvényjavaslatot ajánlana előadani, de már most, a mostani matematikai mérleg alapján is előre mondhatja, hogy mindazonok az igények, a melyeket az egyes tantótestületi körvények támasztanak, kielégíteni nem tudja, de némely tekintetben javítani tud a mostani állapotokban.

A jelenlegi országgyűlés a közgazdaság jegyében él. Nemcsak a közgazdasági kérdések tárgykörébe, de a közgazdasági jogilag utána a kulturákereskedelmi körökbe kiterjed. A magyar nyelvű köznevelési akciónak, a népképzési törvényrendelkezés, mint azok a gazdasági kérdések, melyek a népművelés missziója viszusatállhatlan követelményeként fogva feltétlenül be kell következnie. Adja a gondviselés, hogy közgazdasági fejlődésünk és megerősödésünk mellobb lehetővé tegye, hogy a nemzet nagy kulturális ideálját nagy eszközökkel is szolgálhassa. Bizak a nemzet elterjedésén, szűsösségében és abban, hogy feladatát és misszióját azért, hogy közgazdasági fellendülésével arányosan azokat a nagy eszközöket is a kulturális eszközök szolgálatába tudja bocsátani. Mert a szűs állam és nemzeti társadalom csak akkor jelenléte igazi erőt, igazi tartalmat, ha a nemzeti államnak hűbe építődik a magyar kultúrának a glóriája vagy körül. Bizak a nemzet nagy hivatásában, hogy a békének ebből a nagy harcából, a kultúrának és a háborújából diadalmasan fogunk kikerülni és hogy ez így legyen: küzdjünk lefekez. öntudatosan, felekezeti és pártkülönbség nélkül. Ajánlja a költségvetés, elfogadásra. (Hosszantartó, élénk helyeslés, éljenzés és taps oboól és a közép n.)

Az 1848. XX. t.-czik nem hirtelen fellobbalt lelkesedésből, nem az alkotás és a lelkesedés házas hevében rögtönözten alkotott, hanem hosszan érellt elvnek és tervnek eredménye. Es ez a törvény későbbi időszakban is gyakorlati hasznát. Már 1838-ban, az alkotmány helyreállítását után az LIII. t.-cz. hivatkozott re és azt mondja: «Addig, a míg a vallásfelekezeti egyenjogúság törvény útján állítomaz az elbolyoztatok, az 1848. XX. t.-cz. alapján a keresztény vallásfelekezeti viszonszágát illetőleg rendelték, stb.» Ezen törvények, az 1848-iki törvények a kifolyása, hogy később törvények által az egyházaknak, a közpiskolának a törvényhozás segélyét ad, kiegyeztetle a tantóit és lelkesi fűszeteket, a vallás szabad gyakorláról törvényt alkotott.

Az 1848. XX. t.-czik nem hirtelen fellobbalt lelkesedésből, nem az alkotás és a lelkesedés házas hevében rögtönözten alkotott, hanem hosszan érellt elvnek és tervnek eredménye. Es ez a törvény későbbi időszakban is gyakorlati hasznát. Már 1838-ban, az alkotmány helyreállítását után az LIII. t.-cz. hivatkozott re és azt mondja: «Addig, a míg a vallásfelekezeti egyenjogúság törvény útján állítomaz az elbolyoztatok, az 1848. XX. t.-cz. alapján a keresztény vallásfelekezeti viszonszágát illetőleg rendelték, stb.» Ezen törvények, az 1848-iki törvények a kifolyása, hogy később törvények által az egyházaknak, a közpiskolának a törvényhozás segélyét ad, kiegyeztetle a tantóit és lelkesi fűszeteket, a vallás szabad gyakorláról törvényt alkotott.

Az 1848. XX. t.-czik nem hirtelen fellobbalt lelkesedésből, nem az alkotás és a lelkesedés házas hevében rögtönözten alkotott, hanem hosszan érellt elvnek és tervnek eredménye. Es ez a törvény későbbi időszakban is gyakorlati hasznát. Már 1838-ban, az alkotmány helyreállítását után az LIII. t.-cz. hivatkozott re és azt mondja: «Addig, a míg a vallásfelekezeti egyenjogúság törvény útján állítomaz az elbolyoztatok, az 1848. XX. t.-cz. alapján a keresztény vallásfelekezeti viszonszágát illetőleg rendelték, stb.» Ezen törvények, az 1848-iki törvények a kifolyása, hogy később törvények által az egyházaknak, a közpiskolának a törvényhozás segélyét ad, kiegyeztetle a tantóit és lelkesi fűszeteket, a vallás szabad gyakorláról törvényt alkotott.

Az 1848. XX. t.-czik nem hirtelen fellobbalt lelkesedésből, nem az alkotás és a lelkesedés házas hevében rögtönözten alkotott, hanem hosszan érellt elvnek és tervnek eredménye. Es ez a törvény későbbi időszakban is gyakorlati hasznát. Már 1838-ban, az alkotmány helyreállítását után az LIII. t.-cz. hivatkozott re és azt mondja: «Addig, a míg a vallásfelekezeti egyenjogúság törvény útján állítomaz az elbolyoztatok, az 1848. XX. t.-cz. alapján a keresztény vallásfelekezeti viszonszágát illetőleg rendelték, stb.» Ezen törvények, az 1848-iki törvények a kifolyása, hogy később törvények által az egyházaknak, a közpiskolának a törvényhozás segélyét ad, kiegyeztetle a tantóit és lelkesi fűszeteket, a vallás szabad gyakorláról törvényt alkotott.

Az 1848. XX. t.-czik nem hirtelen fellobbalt lelkesedésből, nem az alkotás és a lelkesedés házas hevében rögtönözten alkotott, hanem hosszan érellt elvnek és tervnek eredménye. Es ez a törvény későbbi időszakban is gyakorlati hasznát. Már 1838-ban, az alkotmány helyreállítását után az LIII. t.-cz. hivatkozott re és azt mondja: «Addig, a míg a vallásfelekezeti egyenjogúság törvény útján állítomaz az elbolyoztatok, az 1848. XX. t.-cz. alapján a keresztény vallásfelekezeti viszonszágát illetőleg rendelték, stb.» Ezen törvények, az 1848-iki törvények a kifolyása, hogy később törvények által az egyházaknak, a közpiskolának a törvényhozás segélyét ad, kiegyeztetle a tantóit és lelkesi fűszeteket, a vallás szabad gyakorláról törvényt alkotott.

Az 1848. XX. t.-czik nem hirtelen fellobbalt lelkesedésből, nem az alkotás és a lelkesedés házas hevében rögtönözten alkotott, hanem hosszan érellt elvnek és tervnek eredménye. Es ez a törvény későbbi időszakban is gyakorlati hasznát. Már 1838-ban, az alkotmány helyreállítását után az LIII. t.-cz. hivatkozott re és azt mondja: «Addig, a míg a vallásfelekezeti egyenjogúság törvény útján állítomaz az elbolyoztatok, az 1848. XX. t.-cz. alapján a keresztény vallásfelekezeti viszonszágát illetőleg rendelték, stb.» Ezen törvények, az 1848-iki törvények a kifolyása, hogy később törvények által az egyházaknak, a közpiskolának a törvényhozás segélyét ad, kiegyeztetle a tantóit és lelkesi fűszeteket, a vallás szabad gyakorláról törvényt alkotott.

Az 1848. XX. t.-czik nem hirtelen fellobbalt lelkesedésből, nem az alkotás és a lelkesedés házas hevében rögtönözten alkotott, hanem hosszan érellt elvnek és tervnek eredménye. Es ez a törvény későbbi időszakban is gyakorlati hasznát. Már 1838-ban, az alkotmány helyreállítását után az LIII. t.-cz. hivatkozott re és azt mondja: «Addig, a míg a vallásfelekezeti egyenjogúság törvény útján állítomaz az elbolyoztatok, az 1848. XX. t.-cz. alapján a keresztény vallásfelekezeti viszonszágát illetőleg rendelték, stb.» Ezen törvények, az 1848-iki törvények a kifolyása, hogy később törvények által az egyházaknak, a közpiskolának a törvényhozás segélyét ad, kiegyeztetle a tantóit és lelkesi fűszeteket, a vallás szabad gyakorláról törvényt alkotott.

Az 1848. XX. t.-czik nem hirtelen fellobbalt lelkesedésből, nem az alkotás és a lelkesedés házas hevében rögtönözten alkotott, hanem hosszan érellt elvnek és tervnek eredménye. Es ez a törvény későbbi időszakban is gyakorlati hasznát. Már 1838-ban, az alkotmány helyreállítását után az LIII. t.-cz. hivatkozott re és azt mondja: «Addig, a míg a vallásfelekezeti egyenjogúság törvény útján állítom

